
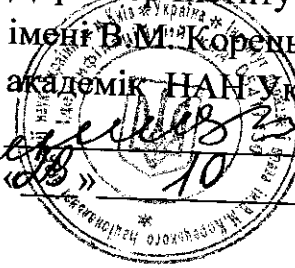

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. КОРЕЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
академік НАН України

Ю.С. Шемшученко
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Актуальні проблеми цивільного та сімейного права»
підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому(освітньо-науковому) рівні

на здобуття ступеня: **доктор філософії (PhD)**
за спеціальністю: **081-Право**
галузі знань: **08- Право**

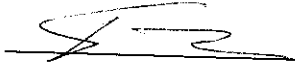
Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради
Інституту
від «29» 10 2020 року
протокол № 7

КИЇВ – 2020

Розробник(и):

Севрюкова І.Ф., кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено на засіданні відділу теорії держави і права протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач відділу А.Ю. Бабаскін

1 – Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна офіційна назва наукової установи	Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України
Повна назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми цивільного та сімейного права
Повна назва структурного підрозділу	відділ проблем цивільного, трудового та підприємницького права
Викладач	Севрюкова І.Ф., кандидат юридичних наук, доцент
Рівень вищої освіти	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Форма навчання	денна/заочна
Передумови для вивчення дисципліни	наявність освітнього ступеня магістр (ОКР-спеціаліст)
Рік, та семестр вивчення навчальної дисципліни	2-ий рік підготовки, 3 семестр
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі	Вибірковий компонент ОНП, цикл – професійної підготовки, (ВК-6)
Обсяг навчальної дисципліни	1 кредит ЄКТС/30 год., у тому числі, аудиторних занять: лекції -12 год, семінарські заняття -8год. Самостійна робота-10 год.
Форма поточного та підсумкового контролю	Екзамен
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	Опорний конспект лекцій з даної дисципліни, підручники та навчальні посібники, монографії, статті у фахових виданнях, інтернет-ресурси, нормативні акти вітчизняного законодавства, що регулюють відносини в сфері наукової діяльності.
Електронна адреса відділу/ номер телефону	viddil_civil@ukr.net /+380442785994

2. Мета навчальної дисципліни:

надати аспірантам знання з актуальних проблем цивільного та сімейного права, які є комплексним напрямом досліджень у сфері приватного права сучасної юриспруденції. Проблематика цього напрямку стосується майнових та особистих немайнових прав людини, їх здійснення та захисту в умовах сучасного розвитку суспільних відносин.

3. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) знання понятійно-категоріального апарату юридичної науки отримані в результаті вивчення дисциплін «Цивільне право», «Сімейне право», сучасний стан правового регулювання цивільних та сімейних відносин, проблеми сучасної законодавчої регламентації цивільних та сімейних відносин, захисту цивільних та сімейних прав, тенденції розвитку цивільних та сімейних правовідносин, напрямки удосконалення цивільного та сімейного законодавства, основних наукових концепцій щодо базових інститутів та понять цивільного та сімейного права, знання структури та методів наукового дослідження, отримані з дисципліни «Методологія та організація юридичних наукових досліджень»

2) володіння навичками аналізу положень джерел права.

3) уміння збирати, обробляти та узагальнювати правовий матеріал.

4. Анотація навчальної дисципліни.

При вивченні дисципліни «Актуальні проблеми цивільного та сімейного права» досліджуються сучасні проблеми правового регулювання цивільних та сімейних відносин, основні принципи, поняття та інститути цивільного та сімейного права, визначаються особливості правового регулювання окремих цивільно-правових та сімейно-правових інститутів, здійснюється вироблення навичок опрацювання нормативного матеріалу, аналіз проблем цивільного та сімейного законодавства України.

5. Завдання (навчальні цілі) дисципліни: формування у студентів системи науково-теоретичних знань з актуальних проблем цивільного та сімейного права, визначення та розкриття основних проблем розуміння понять, категорій та інститутів, напрямів розвитку та удосконалення цивільного та сімейного законодавства в умовах продовження формування та розвитку правової держави, вирішення проблем правозастосовчої діяльності у сфері захисту цивільних та сімейних прав.

6. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати:</i> загальні засади та тенденції розвитку сучасного цивільного та сімейного права.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
1.2.	<i>Знати:</i> правовий статус суб'єктів цивільного та сімейного права. Розуміти сучасний стан та тенденції розвитку цивільних та сімейних відносин.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота,</i>	5%

1.3.	<i>Знати:</i> доктринальну основу проблематики суб ективних майнових та особистих немайнових прав, цивільної та сімейної правосуб ектності в сучасних умовах розвитку приватноправових відносин.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
1.4.	<i>Знати</i> генезу та сучасний стан захисту сімейних прав та прав дитини.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	5%
1.5.	<i>Знати</i> основні засади здійснення цивільних та сімейних прав.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
2.1.	<i>Вміти</i> досліджувати та робити висновки щодо змісту правових актів у сфері цивільного та сімейного права.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
2.2.	<i>Вміти</i> на основі отриманих знань з курсу вирішувати завдання з моделювання нормативно-правових актів та судових рішень щодо захисту цивільних та сімейних прав.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
3.1	<i>Здатність брати участь у фахових експертних дискусіях щодо змісту та значення приватноправових засад у вітчизняному кримінальному праві в контексті європейських стандартів; вільно, переконливо та аргументовано доносити до широкої аудиторії власні іноваційні висновки та знання</i>	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
3.2.	<i>Брати</i> участь в обговореннях дискусійних проблем, пов'язаних із здійснення та захисту цивільних та сімейних прав, аргументуючи свою думку щодо питань, які виносяться на розгляд.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%

4.1.	Самостійно та неупереджено формувати судження щодо перспектив вдосконалення цивільного та сімейного законодавства з врахуванням соціальних, наукових та етичних аспектів.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
4.2.	Нести відповідальність за пропозиції та а оцінки чужих рішень щодо проблем розвитку цивільного та сімейного права на засадах їх основних принципів з метою посилення захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прв, зокрема прав дитини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	3.1.	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)												
ПРН-1 Знати основні теоретичні та концептуальні підходи щодо розуміння права та держави, демонструючи системний науковий світогляд та правовий кругозір.		+		+	+		+		+		+	
ПРН-2 Вміти застосовувати нові цілісні знання у науково-дослідній та практичній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3 Вміти формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез..	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+
ПРН-4 Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного	+	+		+		+		+	+		+	+

спілкування; здійснювати особистісний вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.														
ПРН-14 Володіти методами діагностики рівня компетентності (навченості, вихованості, ціннісної позиції) студентів; методами й методиками моніторингу якості знань студентів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни; вміти розробляти і викладати навчальні дисципліни у ЗВО, застосовувати сучасні освітні технології та методики	+		+	+		+	+	+					+	+
ПРН-15 Здатність до постійного самовдосконалення та саморозвитку.	+		+		+				+			+		+

8. Форми оцінювання аспірантів:

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практики.

- *Поточний контроль* здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять.
- *Модульний контроль* проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.
- *Семестровий контроль* проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

На початку вивчення відповідної дисципліни аспіранта повідомляють про наявність робочої навчальної програми, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення поточного (модульного) контролю та критерії їх оцінювання. При *поточному* контролі *оцінці підлягають*: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання тестів тощо (максимальний бал -60).

Аспірант, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав ЗМ) має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Аспіранту, який не набрав прохідного мінімуму, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності, за виконання яких можна набрати до 40 балів. У випадку проведення поточного контролю комісією складність тестових чи контрольних завдань може бути підвищена і оцінюється до 50 балів.

Семестровий контроль у формі *екзамену* - підсумкова кількість балів з дисципліни (*максимум 100 балів*) визначається з урахуванням балів, отриманих під час екзамену (максимальний бал - 40), та балів - за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (А, В,

Таблиця відповідності шкали оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення
90 – 100	відмінно	A	Аспірант повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, вільно оперує категоріальним апаратом; дає послідовні, чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання; демонструє обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовує їх, уміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
80 – 89	добре	B	Аспірант достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає несуттєві неточності; з незначними помилками демонструє розуміння основоположних теорій і фактів та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; вільно оперує понятійним апаратом з несуттєвими неточностями.
65 – 79		C	Аспірант в цілому оволодів програмою навчальної дисципліни, проте при викладенні деяких питань (усно чи письмово) не вистачає достатньої глибини аргументації при оцінці наукових фактів, процесів, явищ, подій; оперує понятійним апаратом, допускаючи окремі неточності.
55 – 64	задовільно	D	Аспірант не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни; матеріал викладає без глибокого осмислення, аналізу, порівняння та узагальнення. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал при усних або письмових відповідях.
50 – 54		E	Аспірант показує мінімально достатній рівень знань з дисципліни. У відповідях (усних чи письмових) допускає суттєві помилки та не може критично оцінити наукові факти, явища, події.
35 – 49	незадовільно	FX	Аспірант не володіє програмою навчальної дисципліни; дає неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання.
1 – 34	неприйнятно	F	Аспірант показує неприйнятний рівень володіння програмою навчальної дисципліни.

Екзамен і залік вважається не зданими, якщо сумарна кількість балів з дисципліни не перевищує 49 балів.

- підсумкове оцінювання: екзамен

	ЗМ1	ЗМ 2	ЗМ 2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Максимум	20	20	20	40	100

9. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна Робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Цивільне та сімейне право в системі приватного права	2	1	
Тема 2. Загальна характеристика цивільного та сімейного права зарубіжних країн	2	1	
Модульна контрольна робота 1	-		-
<i>Всього:</i>	4	2	
Змістовий модуль 2.			
Тема 3. Джерела цивільного та сімейного права України			2
Тема 4. Договірне регулювання сімейних відносин	2	2	
Тема 5. Проблеми застосування і тлумачення норм цивільного та сімейного права			
Тема 6. Наука цивільного та сімейного права. Розвиток сучасної доктрини			2
Модульна контрольна робота 2			
<i>Всього:</i>	2	2	4
Змістовий модуль 3.			
Тема 7. Особисті немайнові права фізичних осіб			2
Тема 8. Право власності та інші речові права	2	1	
Тема 9. Корпоративні правовідносини			1
Тема 10. Зобов'язальні правовідносини	2	1	
Тема 11. Спадкові правовідносини	2		
Тема 12. Особливості регулювання майнових відносин у сім'ї		2	
Тема 13. Особливості регулювання відносин за участю суб'єктів підприємництва			1
Модульна контрольна робота 3			
<i>Всього:</i>	6	4	4
<i>Всього за третій семестр</i>	12	8	10

ПЛАН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПРАНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

**Тема 1. Цивільне право та сімейне право в системі приватного права.
Лекція 2 год.**

1. Структура сучасного права. Система права. Цивільне право як приватне право. Проблематика співвідношення цивільного та сімейного права. Соціальна цінність цивільного права. Охоронюваний законом інтерес як категорія цивільного та сімейного права.
2. Проблеми визначення предмету та методу сімейного права, сучасні теорії співвідношення та визначення предмету та методу сучасного цивільного та сімейного права.
3. Майнові відносини в предметі цивільного права. Особисті немайнові відносини в предметі цивільного права. Зобов'язальні та абсолютні відносини (речові та виключні) в предметі цивільного права. Корпоративні відносини в предметі цивільного права. Організаційні відносини в предметі цивільного права. Немайнові відносини в предметі цивільного права. Договірні зобов'язання немайнового змісту: поняття, місце в предметі цивільно-правового регулювання. Сімейні відносини, їх види та особливості.
4. Проблеми відмежування цивільного права від інших галузей права на сучасному етапі. Розвиток поглядів на проблему існування господарського права. Особливості регулювання майнових відносин в підприємницькій сфері.
5. Принципи цивільного права. Функції цивільного права. Система цивільного права. Принципи сімейного права, функції сімейного права та його система.

Семінарське заняття 1 год.

1. Особливості методу регулювання цивільно-правових відносин на сучасному етапі. Проблеми визначення методу сімейного права.
2. Співвідношення і взаємодія цивільного права з сімейним правом та іншими галузями приватного права (конституційне, земельне, міжнародне приватне право).

Тема 2. Загальна характеристика цивільного та сімейного права зарубіжних країн .

Лекція 2 год.

1. Основні правові системи сучасності, їх загальна характеристика.
2. Проблема монізму та дуалізму в приватному праві. Загальна характеристика цивільного і торгового законодавства зарубіжних країн та сучасні тенденції їх розвитку.
3. Сучасні наукові теорії в галузі цивільного і торгового права.

Семінарське заняття 1 год.

1. Основні правові системи сучасності, їх загальна характеристика.
2. Проблема монізму та дуалізму в приватному праві. Загальна характеристика цивільного і торгового законодавства зарубіжних країн та сучасні тенденції їх розвитку.
3. Сучасні наукові теорії в галузі цивільного і торгового права.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЯ I

1. Тенденції розвитку сучасного приватного права.
2. Розвиток системи цивільного та сімейного права.
3. Співвідношення і взаємодія цивільного та сімейного права з іншими галузями приватного права (конституційне, земельне, міжнародне приватне).
4. Цивільне право і галузі публічного права (адміністративне, земельне, фінансове).
5. Цивільне та сімейне право: стан наукової дискусії та перспективи розвитку.
6. Основні правові системи сучасності, їх загальна характеристика.
7. Проблема монізму та дуалізму в приватному праві. Загальна характеристика цивільного і торгового законодавства зарубіжних країн та сучасні тенденції їх розвитку.
8. Сучасні наукові теорії в галузі цивільного і торгового права.
9. Цивільне право Франції. Загальна характеристика та історія створення Французького Цивільного кодексу 1804 р. (Кодексу Наполеона). Торговельний Кодекс Франції. Співвідношення ФЦК і ФТК. Правове регулювання сімейних відносин у Франції.

10. Цивільне право Німеччини. Загальна характеристика Німецького Цивільного Уложення 1900 р. Німецьке торговельне уложення та його сучасний стан. Правове регулювання сімейних відносин у Німеччині.
11. Цивільне право та законодавство Великої Британії та Сполучених Штатів Америки. Тенденції розвитку прецедентного та статутного права.
12. Проблематика довірчої власності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 3. Джерела цивільного права та сімейного права України.

Питання для самостійної роботи 2 год.

1. Поняття цивільного законодавства України та його система.
2. Інші джерела цивільного права. Міжнародно-правові і цивільно-правові договори як джерела права.
3. Судова практика і судовий прецедент як джерела права.
4. Звичай як джерело права. Торговельні звичаї. Звичаї ділового обороту. Звичаї та узвичаєння.
5. Проблема гармонізації та уніфікації цивільного законодавства на сучасному етапі.

Тема 4. Договірне регулювання сімейних відносин.

Лекція 2 год.

1. Договірне регулювання сімейних відносин: історія та сучасність.
2. Сімейно-правовий договір: визначення поняття та правової природи. Місце сімейно-правових договорів в договірній системі України.
3. Класифікація сімейно-правових договорів.
4. Загальна характеристика договірних конструкцій, передбачених в СКУ.

Семінарське заняття 2 год.

1. Договірне регулювання сімейних відносин: історія та сучасність.
2. Сімейно-правовий договір: визначення поняття та правової природи.
3. Місце сімейно-правових договорів в договірній системі України.
4. Класифікація сімейно-правових договорів.
5. Загальна характеристика договірних конструкцій, передбачених в СКУ.

Тема 5. Проблеми застосування і тлумачення норм цивільного права.

Семінарське заняття

Підібрати зразки, підготувати проекти, навести теоретичне та практичне обґрунтування договірних умов, вивчити зарубіжний досвід, виявити прогалини в регулюванні відносин та запропонувати зміни та доповнення чинного законодавства щодо наступних договорів подружжя:

- А) договір про відчуження одним із подружжя на користь другого подружжя, своєї частки у праві спільної власності подружжя, без виділу цієї частки (ч.2 ст.64 СК);
- Б) договір про визначення порядку користування майном (ст.66 СК);
- В) договір про поділ майна подружжя (ст.69, 70 СК);
- Г) договір про виділ частки одного з подружжя зі складу усього майна подружжя (ч. 2 ст. 69. С К).
- Д) договір про надання утримання (ст.78 СК);
- Е) договір про припинення права на утримання при набутті права власності на нерухоме майно або одержання одноразової грошової виплати (ст.89 СК);
- Ж) договір про визначення правового режиму майна осіб, що перебувають у фактичних шлюбних відносинах (ст.74 СК);
- З) договори щодо утримання у фактичних шлюбних відносинах;
- И) сепараційна угода.

Тема 6. Наука цивільного та сімейного права. Розвиток сучасної доктрини.

Питання для самостійної роботи 2 год.

1. Основні сучасні цивілістичні школи в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЯ 2

1. Поняття цивільного законодавства України, його співвідношення з цивільним правом.
2. Розвиток цивільного законодавства на українських землях у дожовтневу добу.
3. Загальна характеристика ЦК УРСР 1922 року та ЦК УРСР 1963 року.
4. Особливості підготовки (розробки) і прийняття ЦК України 2003 р.
5. Проблеми вдосконалення цивільного законодавства на сучасному етапі.
6. Судова практика і судовий прецедент як джерела цивільного права України.
7. Звичаї у системі джерел цивільного права України.
8. Проведіть історичний аналіз договірного регулювання сімейних відносин в Україні.
9. Сформулюйте визначення сімейно-правового договору.
10. Визначіть місце сімейно-правових договорів в договірній системі України.
11. Наведіть основні наукові підходи до класифікації сімейно-правових договорів.
12. Охарактеризуйте основні договірні конструкції, поіменовані в СКУ.
13. Наукові погляди Липець Л.В. щодо договірного врегулювання сімейних відносин у авторефераті кандидатської дисертації «Врегулювання шлюбних та подібних відносин законом та договором».
14. Проаналізуйте основні положення автореферату Некрасової О. В. «Застосування цивільного законодавства до сімейних відносин щодо договірного врегулювання сімейних відносин».
15. Проаналізуйте наукові підходи до визначення поняття подружніх договорів.
16. Законспекуйте основні ідеї щодо врегулювання майнових відносин подружжя у авторефераті кандидатської дисертації Антошкіної В.К. «Договірне регулювання відносин подружжя».
17. Проаналізуйте наукові погляди щодо договірного врегулювання майнових відносин подружжя у авторефераті кандидатської дисертації Новохатської Я. В. «Правове регулювання майнових відносин подружжя (порівняльно-правовий аспект)».
18. Складіть порівняльну таблицю договору про поділ майна подружжя та договору про виділ частки одного з подружжя зі складу усього майна подружжя.
19. Наведіть загальну характеристику договорів осіб, що проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу (фактичного подружжя).
20. Дайте визначення шлюбного договору у вітчизняному та зарубіжному праві.
21. Охарактеризуйте сторони шлюбного договору.
22. Наведіть види шлюбних договорів за різними класифікаційними критеріями.
23. Проведіть аналіз запропонованих автором положень щодо інституту шлюбного договору у монографії Жилінкової І.В. «Шлюбний договір».
24. Здійсніть узагальнення судової практики щодо визнання шлюбних договорів недійсними.
25. Процес правозастосування в цивільному праві: поняття, ознаки, стадії.
26. Особливості застосування цивільних законів в часі. Характеристика „Прикінцевих та перехідних положень” ЦК України 2003 р.
27. Застосування в Україні норм міжнародних договорів.
28. Інститут аналогії в цивільному праві (поняття, види, правила застосування).
29. Тлумачення цивільно-правових норм (необхідність, поняття, способи).
30. Тлумачення правочинів та договорів.
31. Поняття, предмет та функції науки цивільного права.
32. Методологія сучасних цивільно-правових досліджень.
33. Основні сучасні цивілістичні школи в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 7. Особисті немайнові права фізичних осіб.

Питання для самостійної роботи.

1. Поняття та види особистих немайнових прав фізичних осіб: історія та сучасність.

2. Особисті немайнові правовідносини у предметі цивільно-правового регулювання.
3. Проблеми диференціації суб'єктів цивільних правовідносин з позиції наділення особистими немайновими правами.

Тема 8. Право власності та інші речові права.

Лекція 2 год.

1. Поняття, ознаки та система речових прав.
2. Речові права на чуже майно.
3. Володіння, суперфіцій, емфітевзис.
4. Поняття, ознаки та види сервітутів.

Семінарське заняття

1. Проблематика окремих видів прав на чуже майно.

Тема 9. Корпоративні правовідносини.

Питання для самостійної роботи.

1. Корпоративні правовідносини як цивільно-правові: проблемні питання. Відмежування корпоративних правовідносин від трудових.

Тема 10. Зобов'язальні правовідносини.

Лекція 2 год.

1. Класифікації договорів на типи та види. Систематика договорів. Пойменовані та не пойменовані договори в цивільному праві України.
2. Проблематика окремих видів договірних зобов'язань.
3. Договори з відчуження майна у власність. Договори з надання майна у користування. Договори з надання послуг та виконання робіт.
4. Договори з розпорядження правами інтелектуальної власності.

Семінарське заняття

1. Виконання зобов'язань: поняття, предмет, способи, місце, строк. Принципи виконання зобов'язань у сучасній доктрині. Підтвердження виконання зобов'язань в теорії та практиці.

Тема 11. Спадкові правовідносини.

Лекція (2 год.).

1. Проблеми спадкування окремих видів майна. Здійснення права вимоги кредитором спадкодавця.
2. Судова практика у справах про спадкування.

Тема 12. Особливості регулювання майнових відносин у сім'ї.

Семінарське заняття.

1. Проблеми визначення місця сімейного права в правовій системі України.
2. Спільні питання права спільної сумісної власності подружжя.
3. Теоретичні та практичні проблеми поділу майна подружжя.
4. Спільні питання права спільної сумісної власності подружжя.
5. Інститут сепарації: світовий досвід та правове регулювання в Україні.

Тема 13. Особливості регулювання відносин за участю суб'єктів підприємництва.

Питання для самостійної роботи

1. Проблематика спеціальної правосуб'єктності в цивільному праві України.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 3.

1. Особисті немайнові права: поняття, види, зміст та порядок здійснення.
2. Загальна характеристика особистих немайнових права, що забезпечують природне існування людини.
3. Загальна характеристика особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття людини.
4. Захист персональних даних: світовий досвід та вітчизняна практика.
5. Захист честі, гідності, ділової репутації: доктрина та судова практика.
6. Поняття, ознаки та система речових прав.
7. Підстави і способи захисту права власності.

8. Спеціальні способи захисту права власності.
9. Особливості здійснення права спільної власності.
10. Поняття володіння як обмеженого речового права.
11. Поняття, ознаки та види сервітутів.
12. Поняття суперфіцію.
13. Поняття емфітевзису.
14. Цивільно-правове регулювання відносин з самочинного будівництва.
15. Основні поняття корпоративного права.
16. Поняття та види корпоративних прав та обов'язків.
17. Особливості здійснення та захисту корпоративних прав.
18. Загальна характеристика договірних зобов'язань в цивільному праві України.
19. Характеристика позадоговірних (деліктних) зобов'язань.
20. Виконання зобов'язань: проблеми теорії та практики.
21. Принципи виконання зобов'язань: особливості сучасного підходу.
22. Види забезпечення виконання зобов'язань за ЦК України.
23. Договірні види забезпечення виконання зобов'язань за ЦК України.
24. Загальна характеристика регресних зобов'язань.
25. Грошові зобов'язання та особливості застосування цивільно-правової відповідальності у разі їх невиконання.
26. Припинення зобов'язань: теоретичний та практичний аспекти.
27. правонаступництво у спадковому праві, його види.
28. Заповіт: поняття та види.
29. Форма і зміст спадкового договору.
30. Проблеми спадкування: доктрина та судова практика.
31. Спільні питання права спільної власності подружжя.
32. Інститут сепарації: світовий досвід та правове регулювання в Україні.
33. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин.
34. Майнові договори подружжя.
35. Аліментні правовідносини батьків та дітей: проблеми теорії та практики.
36. Проблематика спеціальної правосуб'єктності в цивільному праві України.
37. Правосуб'єктність фізичної особи – підприємця.
38. Публічні договори та договори приєднання за участю суб'єктів підприємницької діяльності.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Конституція України: 28 червня 1996 р. (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст.141.
2. Європейська хартія про закон «Про статус суддів», Лісабон 10 липня 1998 р. - [електронний ресурс] // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236
3. Загальна декларація прав людини, проголошена Організацією Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України: декларації, документи / Упорядник Ю.К. Качуренко. - К.: Наукова думка, 1992. - С. 18-24.
4. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини, підписана у Римі 4 листопада 1950 року // Вісник Українського центру прав людини. - 1998. - № 3. - С. 29-37
5. Цивільний кодекс України: Закон України, 16 січ. 2003 р. (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №40-44. – Ст.356 [електронний ресурс] // www.rada.kiev.ua
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини від 23 лютого 2006р.: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 30. – Ст. 260.
7. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року // Офіційний вісник України. – 2005. - № 29. – Ст. 1694.

8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
9. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135. із змінами.
10. Господарський кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
11. Кодекс торговельного мореплавства України. Прийнятий Верховною Радою України 23 травня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47, 48, 49, 50, 51, 52. – Ст. 349.
12. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1983. – додаток до №28. – Ст. 573.
13. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001р. // www.rada.gov.ua.
14. Закон України “Про авторське право і суміжні права” в редакції Закону України від 11 липня 2001р. // Відомості Верховної Ради. –2001. –№43. –Ст. 214.
15. Закон України “Про страхування” від 7 березня 1996 р. // Урядовий кур’єр. –2001. –N. 205. –7 листопада.
16. Закон України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень” від 01.07.2004 р. // Відомості Верховної Ради. –2004. –N. 51. – Ст. 553.
17. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради –2003.–N.31. – Ст.263.
18. Закон України Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 р. № 2398-VI.
19. Закон України “Про оренду державного та комунального майна” від 14 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради. –1995. –№ 15. –Ст.99.
20. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” // Відомості Верховної Ради. –1994. –№ 7. – Ст. 32. у редакції Закону України від 1 червня 2000 р. Відомості Верховної Ради. –2001. –N8. –Ст. 37.
21. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. –1994. –№ 7. –Ст.36.
22. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 15 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради. –1994. –N7. –Ст. 34.
23. Закон України “Про приватизацію державного житлового фонду” // Відомості Верховної Ради України – 1992 -N36 –ст. 524.
24. Закон України “Про фермерське господарство” від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. –2003. – N 45. –Ст. 363.
25. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006 р. / Відомості Верховної Ради України, 2006, N 31. – Ст. 268.
26. Закон України „Про господарські товариства” від 19.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради України, 1991, № 49 (03.12.91), ст. 682.
27. Закон України «Про акціонерні товариства» від 26.07.2008 // Відомості Верховної Ради України, 2008, №50-51, Ст.384.
28. Закон України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» від 14 травня 2015 року № 417-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 29, Ст.262.
29. Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України ВВР, 2001, № 30, Ст.142.
30. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Затверджена Законом України від 18 березня 2004 р. // Офіційний вісник України. – 2004. – № 15. – Ст. 1028.

Додаткові:

1. Андрушко П. Відповідальність у цивільному праві. К. «Грамота», 2017. 416 с.
2. Бірюков І.А., Заїка О.Ю., Бичкова С.С.; за ред. Бірюкова І.А., Заїки О.Ю. Цивільне право України: Загальна частина: підручник. 3-тє вид., змін. та доповн. К.: Алерта, 2014. 510 с.

3. Борисова Б.І., Баранова Л.М., Бегова Т.І. та ін. Цивільне право: підручник: у 2 т. Х.: Право, 2014. Т.1. 656 с.
4. Борисова Б.І., Баранова Л.М., Бегова Т.І. та ін. Цивільне право.: підручник: у 2 т. Х.: Право, 2012. Т.2. 816 с.
5. Дзера О.В., Кузнєцова Н.С., Майданик Р.А. Цивільне право України. Особлива частина: підручник. 4-те вид., стереотипне. К.: Юрінком Інтер, 2014. 1176 с.
6. Майданик Р.А. Речове право. Підручник. К., «Алерта», 2019. 1098 с.
7. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Загальна частина. Академічний курс: підручник. 3-тє вид., допов. К.: «ВД» Дакор», 2013. 672 с.
8. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: підручник. Вид. 3, перероб. і доп. К.: Істина, 2013. 808 с.
9. Правовий статус громадських об'єднань. Коментар. Законодавство. Судова практика. К., Юрінком Інтер, 2020. 325 с.
10. Андрушко П. Відповідальність у цивільному праві. К. «Грамота», 2017. 416 с.
11. Питання з сімейного права. Посібник для суддів. К., «Алерта», 2020. 98 с.
12. Бервено С. М. Проблеми договірної права України. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
13. Блага І. Обмеження права власності (з історії проблеми) // Право України. – 2000. – № 1. – С. 121–124.
14. Бобрик В. Особисте життя як об'єкт цивільно-правової охорони : Монографія / В. Бобрик. - Київ – Тернопіль, 2008. – 208 с.
15. Боднар Т.В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 272 с.
16. Боднар Т.В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (загальні положення). – К.: Юстініан. – 2007.
17. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга первая. Общие положения. - Москва: «Статут», 1997.- 682 с.
18. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга вторая. Договоры о передаче имущества. - Москва: «Статут», 2000.- 795 с.
19. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга третья. Договоры о выполнении работ и оказании услуг. - Москва: «Статут», 2002. – 1036 с.
20. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга четвертая. Транспортные договоры. - Москва: «Статут», 2003.- 910 с.
21. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга пятая. В двух томах. Том 1: Договоры о займе, банковском кредите и факторинге. Договоры, направленные на создание коллективных образований. - Москва: «Статут», 2006.- 736 с.
22. Венская конвенция о договорах международной купли-продажи товаров: Комментарий / Отв. ред. А.С. Комаров. М., 1994.
23. Веркман К. Товарные знаки: создание, психология восприятия: Пер. с англ. – М.: Прогрес, 1986 – 518 с.
24. Вінник О.М. Проблеми правового регулювання корпоративних і партнерських відносин : Монографія / О.М. Вінник. - К., 2010. – 166 с.
25. Вилкова Н.Г. Договорное право в международном обороте. М.: «Статут», 2002.
26. Гомьен Д. Харрис Д. Зваак Л. Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. - М.: МНИМП. - 1998.- 600с.
27. Гражданское и торговое право капиталистических государств. — 3-е изд. / Отв. ред. Е.А. Васильев. — М.: Междунар. отношения, 1993.
28. Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран. Сборник нормативных актов: законодательство о компаниях, монополиях и конкуренции / Под ред. В.К.Пучинского, М.И.Кулагина. – М.: Изд-во УДН, 1987. – 260 с.
29. Давидова Н. О. Цивільно-правова охорона особистих немайнових прав фізичної особи, що забезпечують її природне існування: Автореф. дис... канд. юр. наук: 12.00.03. – Київ, 2005. – 18 с.
30. Демченко Т.С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз). (Монографія). – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2004. – 184 с.

31. Демченко Т.С. Правова охорона загальновідомих і знаменитих знаків у міжнародній практиці та в Україні. // Вісник господарського судочинства. – 2001. – №3. – С. 198–206.
32. Джеров А. Вещное право. — София: Изд. на българската Академия на науките, 1993.
33. Довгерт А.С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали науково-практ. конф. — К., 1998.
34. Федюк Л. В. Система особистих немайнових прав у цивільному праві. Монографія. — Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. — 148 с.
35. Економіко-правові проблеми трансформації відносин власності в Україні: зб. наук. праць / Академія правових наук України, Інститут приватного права і підприємництва; відп. ред. В. М. Селіванов, В. А. Євтушевський. - К.: Манускрипт, 1997.. - 196 с.
36. Зенин И.А. Гражданское и торговое право капиталистических стран: Учеб. пособие. — М.: Изд-во МГУ, 1992.
37. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: 36. наук, статей / За ред. Ю. С. Шемпученка, Ю. Л. Бошицького. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 424 с.
38. Київська школа цивілістики (до 175-річчя Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 1834-2009) / За ред. Члена-кореспондента АПрН України Р.А. Майданика. — К.: Алерта, 2009. — 334 с.
39. Кібенко О.Р. Сучасний стан та перспективи правового регулювання корпоративних відносин: порівняльно-правовий аналіз права ЄС, Великобританії та України: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. — Харків, 2006. — 40 с.
40. Кодинець А.О. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг: Монографія / А.О.Кодинець. - К, 2007. — 312 с.
41. Кот О.О. Перехід прав кредиторів: Історія. Теорія. Законодавство. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 160 с.
42. Красицька Л. В. Цивільно-правове регулювання особистих немайнових прав громадян. Монографія. — Донецьк: ДІВС МВС України, 2002. — 164 с.
43. Кузнецова Н.С. Принципи сучасного зобов'язального права України // Українське комерційне право. — 2003. - № 4. — С.9-15.
44. Кузнецова Н.С. Подрядные договоры в инвестиционной деятельности и строительстве — К.: Наук. думка, 1993.
45. Ландкоф С.Н. Торговые сделки: теория и практика. Харьков; Киев, 1929.
46. Малеин Н.С. Возмещение вреда, причиненного личности. — М., 1965.
47. Мережко А.А. Договор в частном праве. — К.: Юстиниан, 2004.
48. Михальнюк О.В. Порука в цивільному праві: теорія та практика: Монографія / О.В.Михальнюк // К.: КНТ, 2008. — 268 с.
49. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. Общее учение об обязательстве.— М., 1950.— 416с.
50. Отраднова О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: Навч. посібник. — К.: Юрінком Інтер. — 2009. — 236 с.
51. Основи інтелектуальної власності. — К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 1999. — 578 с.
52. Основные институты гражданского права зарубежных стран. Сравнительно-правовое исследование / В.В. Залесский, Г.Е. Авилов, М.М. Вильданова и др. — М.: НОРМА, 1999.
53. Очерки международного частного права / Под ред. проф. А. Довгерта. — Х.: ООО “Одиссей”, 2007. — 816 с.
54. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О.А. Підопригори, О.Д.Святоцького. — 2-ге вид., переробл. та допов. — К.: Концерн Видавничий Дім “Ін Юре”, 2004 — 672 с.
55. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підручник / О.П.Орлюк, Г.О.Андрощук, О.Б.Бутнік-Сіверський та ін., За ред. О.П.Орлюк, О.Д.Святоцького. — К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2007 — 696 с.
56. Примак В.Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб: Монографія / В.Д.Примак // К.: Юрінком Інтер, 2007. — 432 с.

57. Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: Зб. наук. статей / За ред. Ю.С.Шемчушенка, Ю.Л.Бошицького. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2004 – 548 с.
58. Ромовська З. В. Українське цивільне право: Загальна частина. Академічний курс. Підручник,- К.: Атіка, 2005.- 560 с.
59. Савельев В. А. Гражданский кодекс Германии (история, система, институты). – М.: Юрист, 1994.
60. Сарбаш С.В. Исполнение договорного обязательства третьим лицом. – М.: Статут, 2003. – 92 с.
61. Сарбаш С.В. Обязательства с множественностью лиц и особенности их исполнения. – М.: Статут, 2004. – 111 с.
62. Стефанчук Р.О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві: Поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту. – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права. - 2007.
63. Субъекты гражданского права / Под ред. С.Н. Братуся. – М., 1984.
64. Федюк Л. В. Система особистих немайнових прав у цивільному праві. Монографія. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. – 148 с.
65. Харитонов Е.О., Саниахметова Н.А. Гражданское право: Частное право. Цивилистика: Учеб. пособие. – К.: АСК, 2001.